

Warszawa 27.06.2019

Dr hab. n. med. Prof. CMKP Jarosław Pinkas

Dyrektor Szkoły Zdrowia Publicznego CMKP

Recenzja

Rozprawy doktorskiej mgr. Karola Tarkowskiego pt. „Międzywojewódzkie migracje pacjentów hospitalizowanych w Polsce – uwarunkowania, tendencje, skutki”, przygotowanej pod kierunkiem promotora dr hab. n. o zdr. Prof. SGH Doroty Raczkiewicz i promotora pomocniczego dr n. ekon. Agnieszki Kister.

Doktorant w swojej rozprawie doktorskiej podjął bardzo ważny i aktualny problem przemieszczania się pacjentów między województwami w Polsce w celu korzystania z usług medycznych, co jest związane z jakością usług medycznych, bezpieczeństwem pacjentów, a także ma skutki ekonomiczne i finansowe w postaci realokacji środków finansowych z Narodowego Funduszu Zdrowia oraz rozmieszczenia kadr medycznych.

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska składa się z cyklu 4 opublikowanych artykułów, które są powiązane tematycznie ze sobą, stanowią oryginalne osiągnięcie naukowe, o łącznej punktacji 65 MNiSW i 1,116 Impact Factor. Jeden artykuł został opublikowany w czasopiśmie z listy JCR, zaś trzy na liście B MNiSW. Doktorant jest pierwszym autorem trzech tych artykułów, a w jednym artykule – drugim autorem. Dwa artykuły składające się na cykl są w języku polskim, a dwa w języku angielskim. Udział Doktoranta w poszczególnych artykułach jest znaczący i wynosi kolejno: 80%, 80%, 90% i 70%.

Rozprawa doktorska w formie oprawionego wydruku ma układ typowy dla tego typu prac, liczy 93 strony, składa się z wykazu artykułów wchodzących w cykl, streszczeń w języku polskim i angielskim, wstępu, celu pracy, kopii opublikowanych artykułów, podsumowania i wniosków, oświadczeń współautorów artykułów oraz spisu piśmiennictwa.

We wstępie rozprawy Doktorant zawarł wprowadzenie do tematu rozprawy, precyzyjnie zdefiniował pojęcie migracji pacjentów, dokonał przeglądu piśmiennictwa krajowego i zagranicznego na ten temat oraz uzasadnił potrzebę badania migracji pacjentów w naszym kraju. Dobrze zaplanowany wstęp i dobór zagadnień świadczy o dobrym przygotowaniu teoretycznym Doktoranta

Doktorant jasno określił główny cel rozprawy, którym było poznanie skali zjawiska, uwarunkowań demograficznych i medycznych oraz kosztów hospitalizacji pacjentów poza województwem zameldowania na terenie całej Polski w latach 2013-2017, a także zbadanie zmian w czasie tego zjawiska, jego uwarunkowań i kosztów. Doktorant również prawidłowo sformułował cztery cele szczegółowe swojej rozprawy, które odpowiadają celom zawartym w czterech artykułach stanowiących cykl.

Celem pierwszego artykułu zatytułowanego „Migracje pacjentów z Lubelskiego OW NFZ w zakresie leczenia szpitalnego – oddziały szpitalne” było poznanie zakresów i wartości świadczeń migracyjnych pacjentów Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w stosunku do innych województw w zakresie leczenia szpitalnego w ramach umów „oddziały szpitalne”. Celem drugiego artykułu zatytułowanego „Migracje pacjentów z Lubelskiego OW NFZ w zakresie leczenia szpitalnego – programy zdrowotne i terapeutyczne, chemioterapia, radioterapia i świadczenia wysokospecjalistyczne” było poznanie zakresów i wartości świadczeń migracyjnych pacjentów Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ do innych województw w zakresie leczenia szpitalnego w ramach programów zdrowotnych i terapeutycznych, chemioterapii, radioterapii i świadczeń wysokospecjalistycznych. Celem trzeciego artykułu zatytułowanego “Interregional migration of patients hospitalized in Poland in 2017” była ocena liczby pacjentów hospitalizowanych w innych województwach na terenie całej Polski poza województwami zamieszkania, a także uwarunkowań demograficznych i medycznych oraz kosztów takich hospitalizacji. Ostatni z cyklu artykułów, zatytułowany „Changes in interregional migration of patients hospitalized in Poland – 2013-2017” miał na celu ocenę zmian w czasie liczby i kosztów hospitalizacji pacjentów poza województwem zameldowania na terenie całej Polski w latach 2013-2017, jak również uwarunkowań demograficznych i medycznych tego zjawiska.

Każdy z przedstawionych do oceny artykułów ma układ typowy dla artykułów naukowych, zawiera streszczenie, słowa kluczowe, wstęp, cel, materiał i metody, wyniki, dyskusję, wnioski i spis piśmiennictwa. Dwa pierwsze artykuły stanowią wnikliwą analizę migracji pacjentów zarejestrowanych w Lubelskim Oddziale Wojewódzkim Narodowego

Funduszu Zdrowia, a hospitalizowanych w innych województwach. Dwa pozostałe artykuły dotyczą już przepływów hospitalizowanych pacjentów między wszystkimi województwami w Polsce, przy czym pierwszy z tych artykułów to analiza przekrojowa tych migracji dla 2017 roku. Natomiast ostatni artykuł zawiera szczegółowe przekrojowe analizy migracji pacjentów hospitalizowanych dla pięciu lat (2013, 2014, 2015, 2016 i 2017 roku), ale przede wszystkim analizę zmian w czasie zarówno liczby i struktury pacjentów hospitalizowanych poza województwem zameldowania (według wieku, płci, grupy chorób według klasyfikacji ICD10, rodzajów oddziałów szpitalnych), jak również kosztów hospitalizacji migracyjnych między województwami w Polsce.

Warte jest podkreślenia, że Doktorant zgromadził ogromny materiał badawczy dotyczący hospitalizacji migracyjnych w całym kraju w latach 2013-2017, dla którego zbudował ogromną bazę danych, liczącą łącznie około 2,5 mln przypadków. W rozdziałach metodycznych czterech artykułów, Doktorant opisał wyczerpująco zgromadzony materiał badawczy, czas i miejsce badania oraz wykorzystane metody badawcze, w tym zastosowane w rozprawie metody statystyczne. Wszystkie te aspekty oceniam pozytywnie, a dobór metod jako trafny, co świadczy o dobrym przygotowaniu Doktoranta do pracy badawczej.

Materiał badawczy przez Doktoranta został poddany wnikliwej i logicznej analizie statystycznej, którą oceniam bardzo wysoko, przy zastosowaniu wielu metod statystycznych w komputerowym pakiecie statystycznym STATISTICA oraz arkusza kalkulacyjnym Microsoft Excel.

Wyniki badań zostały opracowane starannie, tworzą one logiczną i spójną całość, stanowią one znaczną część każdego z czterech artykułów. Tabele zostały skonstruowane poprawnie, a zilustrowanie wyników na zbiorczych rycinach znacznie ułatwia interpretację i zrozumienie istniejących prawidłowości i trendów. Łącznie cztery artykuły zawierają 13 tabel i 12 rycin (3 tabele i 2 ryciny w artykule pierwszym, 4 tabele i jedna rycina w artykule drugim, 3 tabele i 5 rycin w artykule trzecim, 3 tabele i 4 ryciny w artykule czwartym).

Dyskusje we wszystkich artykułach są ciekawe, Doktorant wykazał w nich swoją znajomość literatury w temacie rozprawy oraz umiejętność krytycznego dyskusowania swoich wyników badań z innymi doniesieniami. Doktorant sformułował łącznie 18 wniosków w poszczególnych artykułach (3 w pierwszym artykule, 3 w drugim artykule, 6 w trzecim artykule oraz 6 w czwartym artykule). Ponadto oprawiony wydruk rozprawy doktorskiej zawiera rozdział zatytułowany „Podsumowanie i wnioski”, w którym Doktorant podsumował wyniki swoich badań, jak i sformułował 6 wniosków końcowych swojej rozprawy doktorskiej. W pełni

zgadam się z opinią Doktoranta zawartą w ostatnim wniosku rozprawy doktorskiej, że „przeprowadzone badania migracji pacjentów hospitalizowanych i zmian w poszczególnych regionach mogą zostać wykorzystane do tworzenia wojewódzkich priorytetów w ochronie zdrowia, a także do wskazania potrzeb inwestycyjnych i kadrowych wynikających z niedostatków terytorialnych podaży usług zdrowotnych, a przez to mogą być pomocne w kształtowaniu polityki zdrowotnej naszego kraju.”

W mojej ocenie, postawione przez Doktoranta cele badawcze zostały w pełni zrealizowane w rozprawie doktorskiej. Rozprawa ta jest oryginalnym osiągnięciem naukowym Doktoranta, wynikającym zarówno z dużej wiedzy i przeprowadzonej pracy badawczej na temat migracji pacjentów, jak i z dużego doświadczenia praktycznego Doktoranta w zakresie funkcjonowania podmiotów zajmujących się ochroną zdrowia oraz funkcjonowania Narodowego Funduszu Zdrowia i systemu opieki zdrowotnej w Polsce. Niniejsza rozprawa doktorska wnosi istotny wkład do dyskusji na temat poprawy funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej w Polsce i mam nadzieję, że jej wyniki znajdą praktyczne zastosowanie w tym zakresie.

Piśmiennictwo rozprawy doktorskiej jest dość obszerne, zawiera zarówno pozycje polskojęzyczne, jak i anglojęzyczne, jest dobrze dobrane i aktualne.

Podsumowując, oceniam bardzo wysoko rozprawę doktorską mgr Karola Tarkowskiego zarówno pod względem naukowym, jak i praktycznym. Pracę tę cechuje: wysoki poziom naukowy, przejrzysty układ, rzeczowe ujęcie tematu, prawidłowo dobrane metody badań, logiczny opis wyników i ich wyczerpujące omówienie, staranność, rzetelność, dobra grafika w formie tabel i rycin, ładny język, a pracę czyta się z zainteresowaniem i przyjemnością.

W mojej opinii, rozprawa mgr. Karola Tarkowskiego pt. „Międzywojewódzkie migracje pacjentów hospitalizowanych w Polsce – uwarunkowania, tendencje, skutki” spełnia wszystkie wymogi stawiane rozprawom doktorskim. Mam więc zaszczyt przedłożyć Wysokiej Radzie Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego moją pozytywną ocenę tej rozprawy doktorskiej i wnioskować o dopuszczenie mgr. Karola Tarkowskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

